

Tarbijakäitumine turumuutuste kontekstis

Aivar Voog

Eesti Panga hinnangute järgi kasvas tarbijate reaalpalk

■ 2006	→	11.9%
■ 2007	→	13.8%

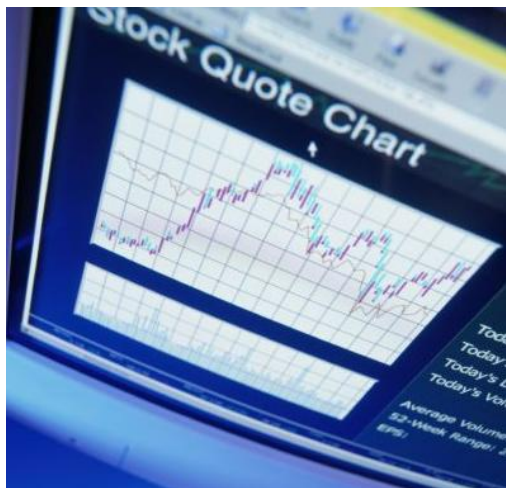
ja kasvab 2008 (konservatiivsel hinnangul) → **5.7%** (16.04.08)

Aga rahakoti paksus ei määra veel kõike

- Rahakulutamine sõltub erinevatest sotsiaalpsühholoogilistest aspektidest.
- Olulisem on ostuotsuse tegemise tajutud risk. Ostuotsuste tajutud riski kasvades muutub ka tarbija ettevaatlikumaks.
- Kui tarbijate üldine optimism tuleviku suhtes väheneb, siis suureneb ka nende riskitundlikkus ja seda eriti kallimate ja suurema sidususega toodete/teenuste (näiteks eluasemelaen) ostusituatsioonis.
- Tagajärjeks on oluliste ostuotsuste edasilükkamine.
- Ebakindluse suurenemine tuleviku suhtes muudab ka tarbijaid hinnatundlikumaks ehk tarbija püüab käituda hinnateadlikuna niivõrd, kuivõrd reaalne hinnateadlikkus üldse on võimalik.
- Kindlasti toimuvad muutused tarbimisstruktuuris, liiga kalliks peetavate toodete tarbimine võib väheneda, samas nn odavaimaid, alternatiivseid tooteid võidakse osta lõppkokkuvõttes suurema summa eest.

Jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük suurenes 2008. aasta veebruaris eelmise aasta veebruariga võrreldes püsivhindades 4% (jooksevhindades 14%), teatab Statistikaamet.

Tarbija on üldiselt sotsiaalse, majandusliku ja füüsilise keskkonna meelevaldas

Ettevõtted (pangad, kaubandus jne)

Meedia

Ostjate hoiakud

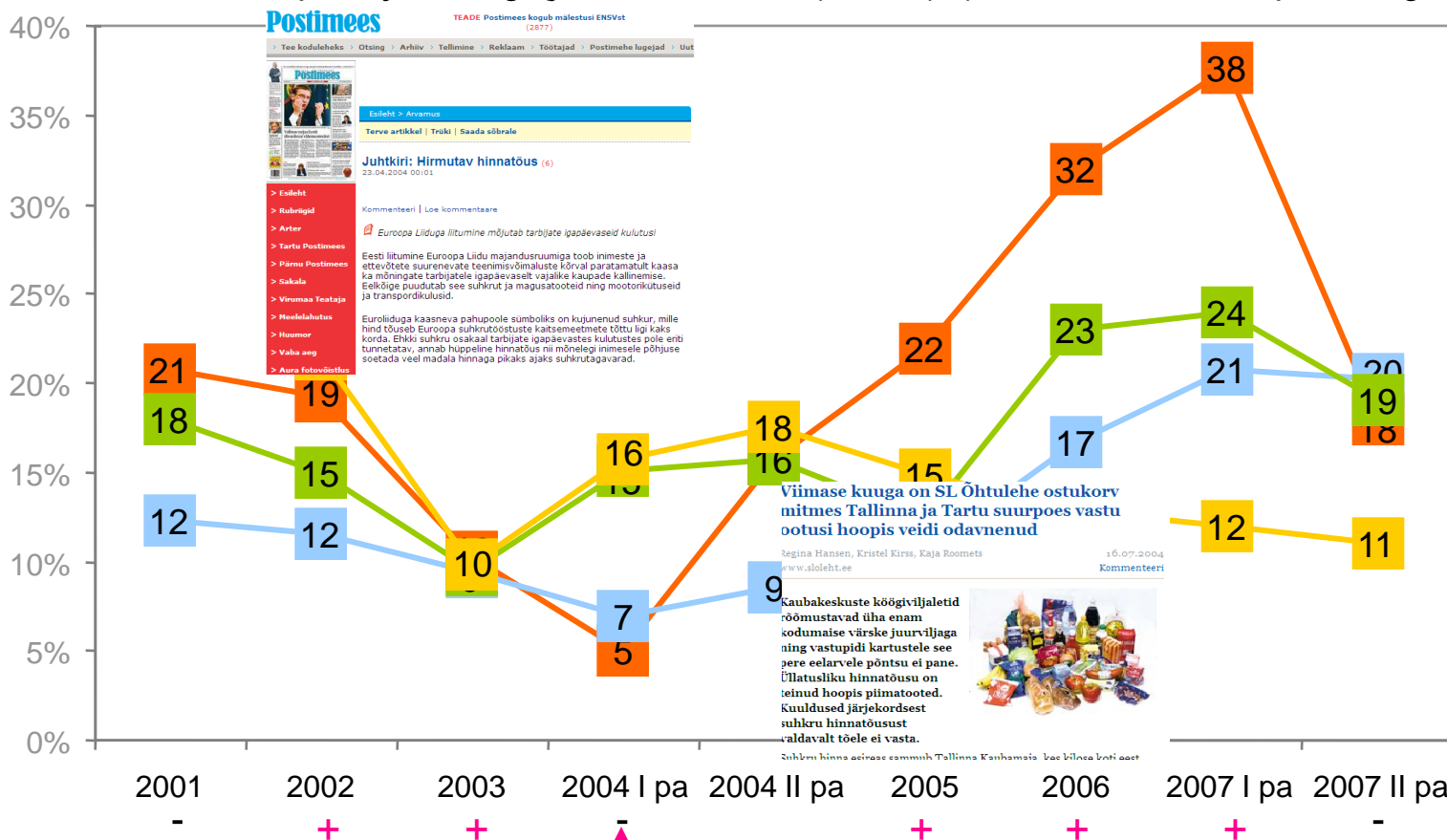
Rahakoti paksus

Kuidas tarbijate sissetulekud ja hoiakute muutumine on mõjutanud tarbijakäitumist eelnevatel perioodidel?

Üks näide

Kulutustes toimusid olulised struktuuraalsed muutused

- riiete, jalatsite jne jaemüügi (jooksevhindades) kasv (%) võrreldes eelmise perioodiga
- palgakasv võrreldes eelmise perioodiga (%)
- jaekäibe (jooksevhindades) kasv (%) võrreldes eelmise perioodiga
- toidukaupade jaemüügi (jooksevhindades) kasv (%) võrreldes eelmise perioodiga

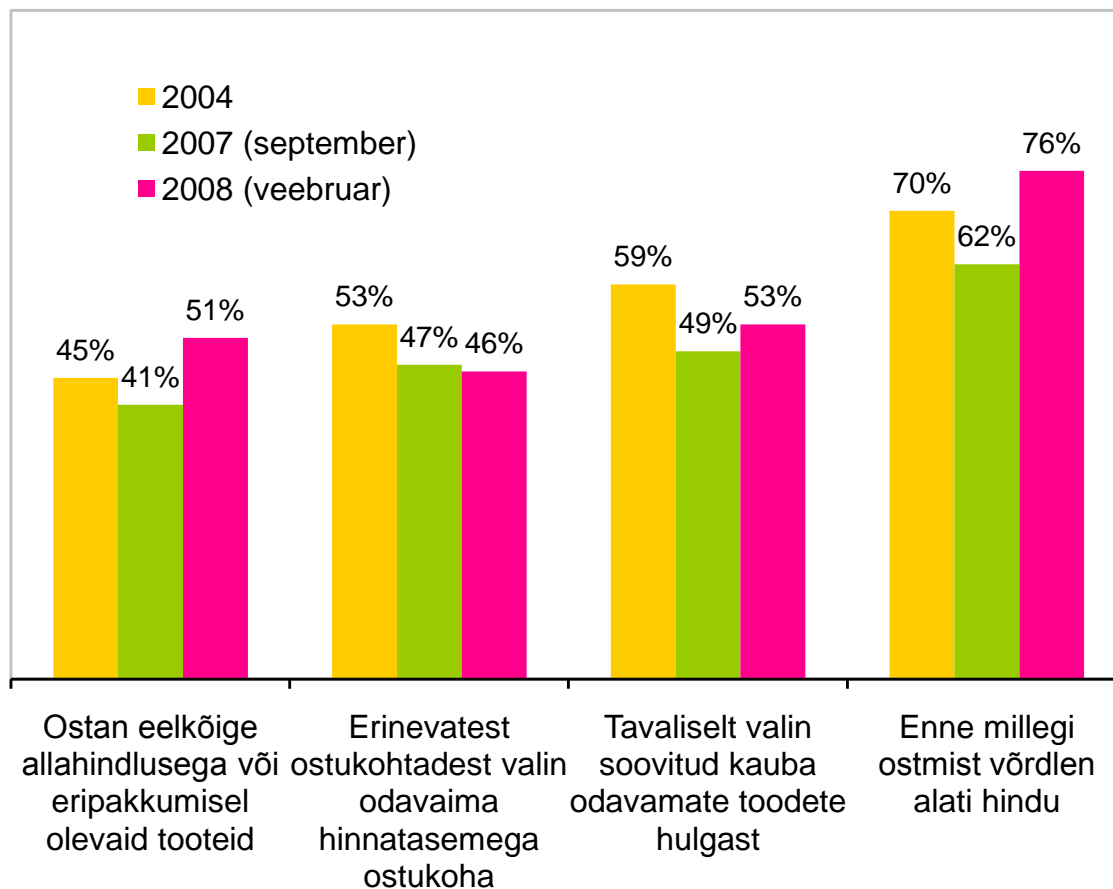
Hirmud enne EL-ga ühinemist, hinna tõusu hirmud jne, mida meedia tugevalt võimendas

+ optimismi kasv
- optimismi vähenemine

Aga kuidas on viimase aasta jooksul muutunud hoiakud?

Ärevamad ajad on suurendanud eelkõige soodusmüügitundlikkust ja hinnateadlikkust

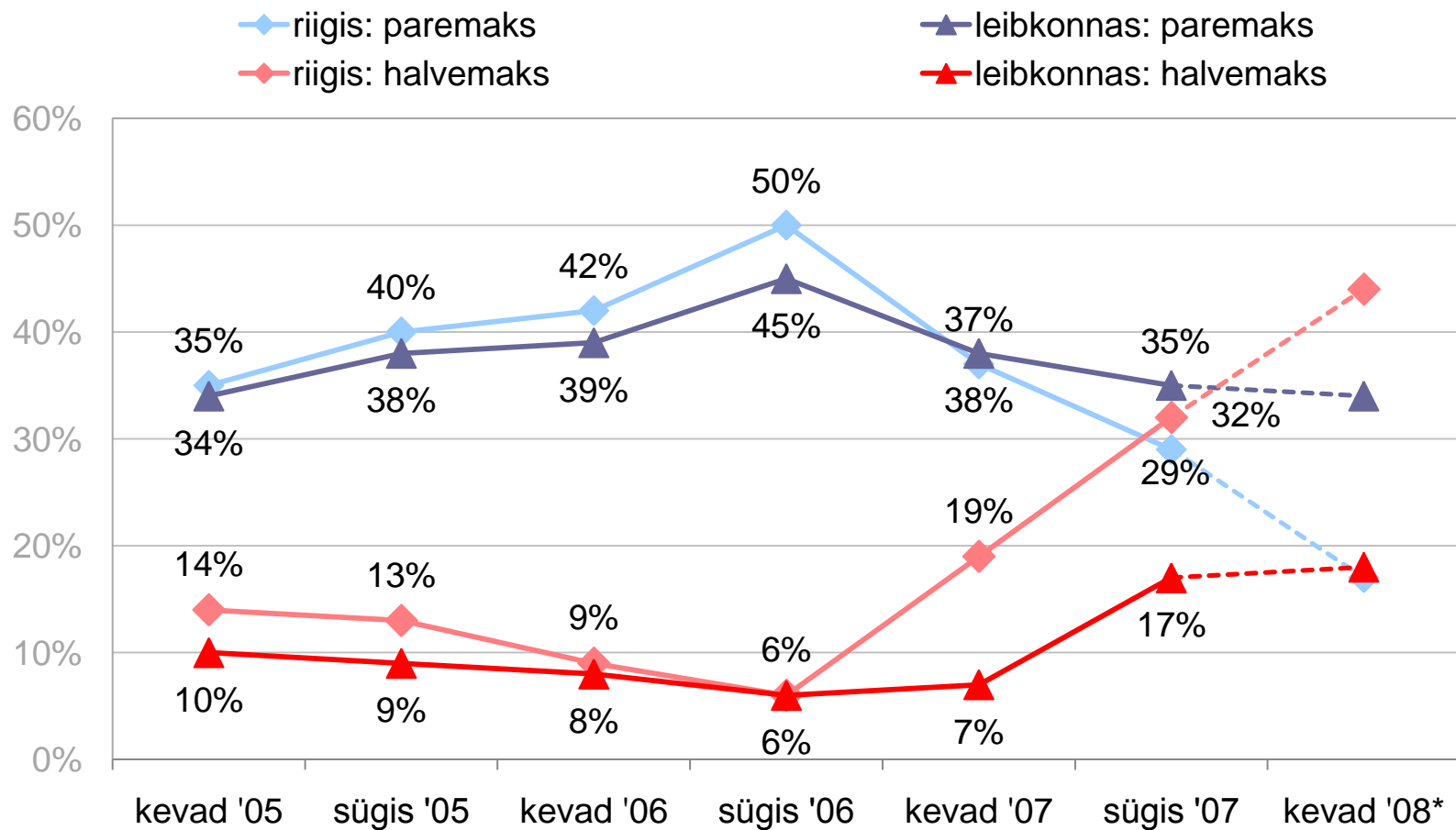
(väitega nõusolijate % kõikidest vastanutest)

Lootused seoses eelseisva 12 kuuga

... riigi majanduslik olukord:

... teie leibkonna majanduslik olukord:

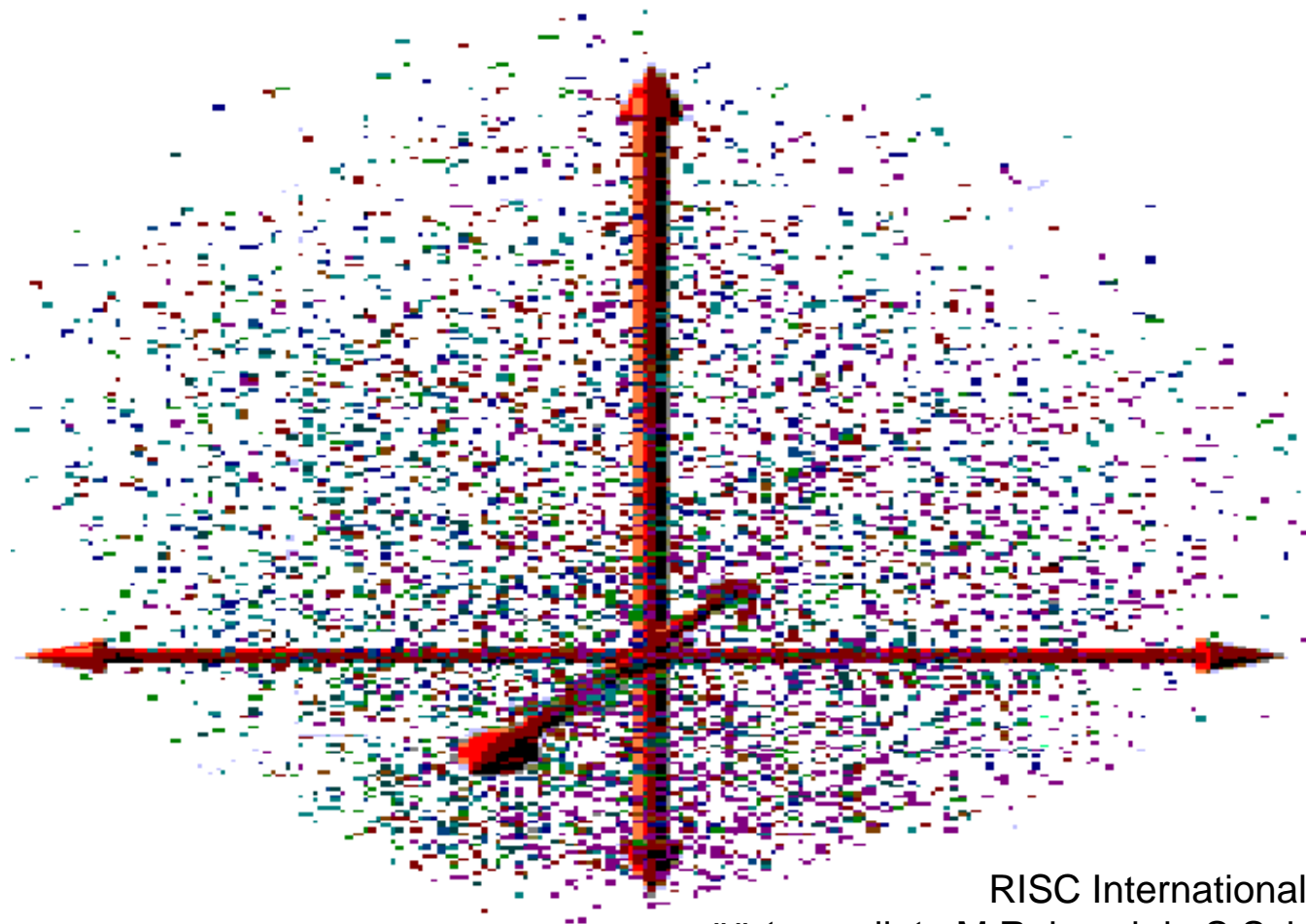

Riigi toimetulekut hinnatakse kriitiliselt, aga isikliku toimetuleku osas pole optimism veel kadunud

Millel baseerub eestimaalaste usk tulevikku?

Võtmae abiks

Risc väärtushinnangute ruumi

RISC International poolt
väärtusuurijate M.Rokeach ja S.Schwartz
kontseptsioonide põhjal väljatöötatud
litsentseeritud uuringumetoodika

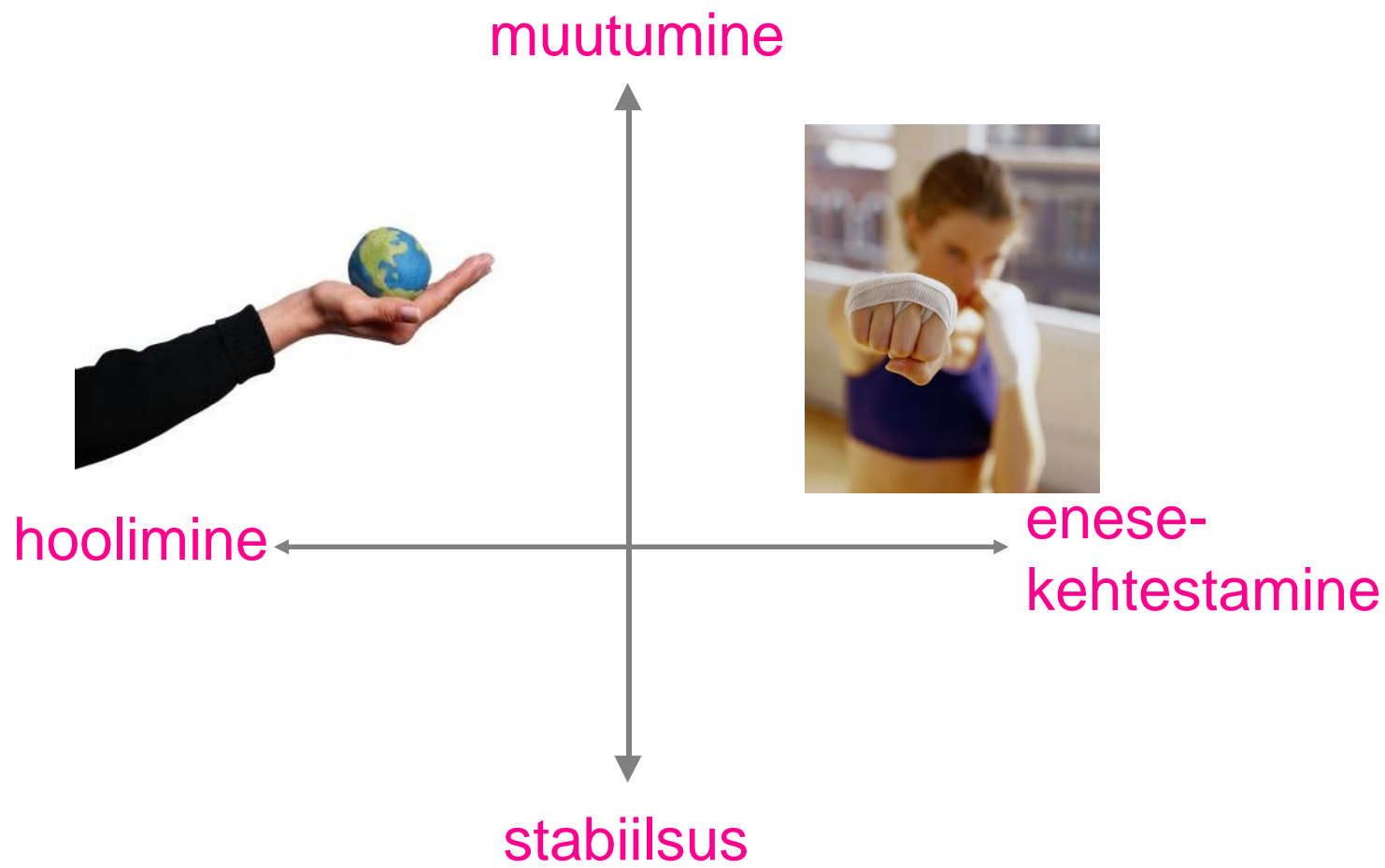
1. telg: suhtumine muutustesse

muutumine

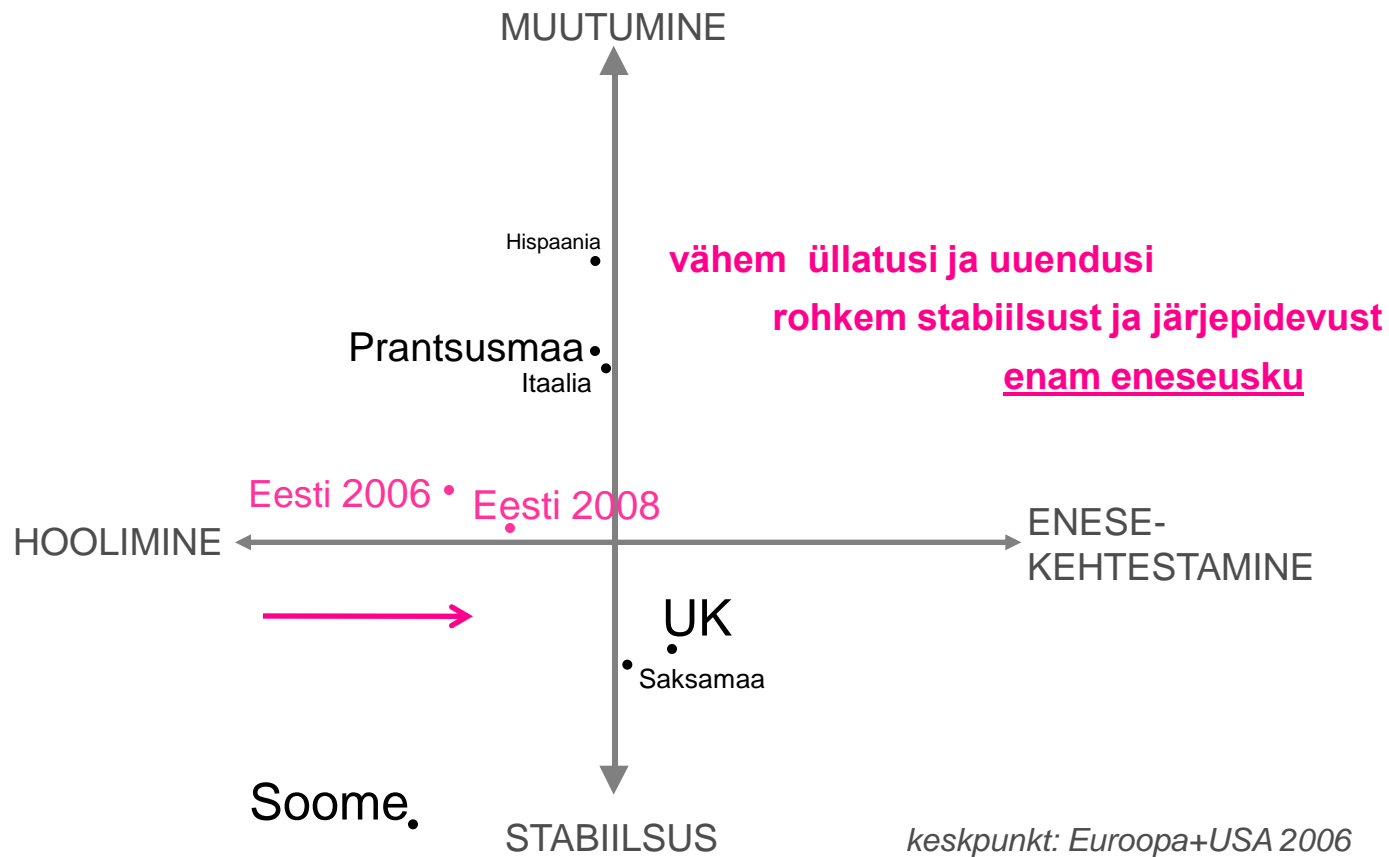
stabiilsus

2. telg: ellusuhtumine

Eesti inimeste väärtushinnangud

Risc väärtushinnangute kaardil

Väärtustrendide kandepinna muutus 2006-2008

Korrastatus & pragmatism ideaalide asemel

